La precarietat dels jutjats de Tortosa

Segons diu la premsa, el jutjat penal de Tortosa és el més col·lapçat de Catalunya. Fa uns dies, es va decidir assignar-hi, de forma eventual, un nou jutge i funcionaris per desencallar la situació. Amb un edifici amb problemes estructurals al qual no es pot posar més pes; un dels jutjats, situat, provisionalment, en un pavelló desmuntable a Ferreries, i mancances de tota mena, el que cal és construir d'una vegada el nou edifici judicial, tal com ja s'ha fet a tots els jutjats de la demarcació.

Tarragona, Reus, Amposta i Gandesa, entre d'altres ciutats, tenen nous edificis per a seus judicials. Tortosa manté el vell casalot del Rastre.

Josep Bayerri Raga

En la primera divisió d'Espanya en partits judicials (1834), se'n van crear 463, vuit dels quals corresponien a la demarcació de Tarragona (dos a les Terres de l'Ebre: Gandesa i Tortosa). En plena postguerra (1965), amb voluntat d'economitzar despeses i racionalitzar el mapa judicial, es van suprimir gairebé dos centenars de partits –entre els quals, el de Gandesa– i van passar a quedar-ne 301. La *Ley de Demarcación y Planta Judicial* (1988) els augmenta fins a 431, restableix el de Gandesa i crea el nou partit judicial d'Amposta, segregat de Tortosa i amb àmbit coincident en la comarca del Montsià. L'any passat, es va filtrar un projecte que proposava, per raons econòmiques, reduir-los de nou –aquesta vegada, fins a 190– i integrar els de Gandesa i Amposta a Tortosa, però es va aixecar una gran polseguera arreu de l'Estat espanyol i no se n'ha parlat més.

L'administració de justícia ha tingut sempre una notable importància en la vida ciutadana. Fins al decret de Nova Planta, a Tortosa, hi havia la seua cort de justícia, que es regia per un codi propi, el *Llibre de les Costums escrites de la insigne ciutat Tortosa*, una còpia del qual estava, lligat amb una cadena, a la porta de l'ajuntament (on avui hi ha el palau Oliver de Boteller), a disposició de qualsevol que volgués consultar-lo. Els col·legis d'advocats i procuradors de Tortosa són dels més antics del país i han superat tots els projectes de supressió que, de tant en tant, apareixen des d'una òptica centralista (ara, malauradament, hi ha un altre intent per part del ministeri de Justícia).

A finals del segle XIX, es va establir a Tortosa un seguit d'institucions d'abast territorial per corregir els problemes originats pel centralisme provincial nascut de la divisió del 1833, que obligaven a un gran dependència de Tarragona. El 1882, es creà l'audiència criminal, que incloïa també el partit de Gandesa. Incoava entre 400 i 500 causes anuals i celebrava uns 150 judicis orals a l'any, fins i tot amb condemnes de pena de mort que eren executades al propi territori. Estava atesa per tres magistrats, fiscal, secretari, oficial de sala, agutzil i un nombre indeterminat d'auxiliars administratius. El darrer judici se celebrà el 21 de juny del 1892. Entre aquell any i el següent, com a conseqüència de mesures econòmiques restrictives promogudes pel govern liberal de Sagasta, se suprimiren també l'administració subalterna d'hisenda, la província marítima de Tortosa, la zona de reclutament militar, el batalló de reserva, el destacament d'artilleria i la presó militar del castell de la Suda. S'intentà també suprimir el bisbat, d'acord amb el concordat establert entre Espanya i la Santa Seu, però l'Església tortosina era prou forta per impedir-ho.

Actualment, els jutjats de Tortosa estan ubicats en un vell casalot, remodelat l'any 1971. No és, però, un edifici propi. Fou construït (1768) per allotjar l'hospital de la Santa Creu i, després de diverses vicissituds, acollí l'Ajuntament (1915) i l'institut de batxillerat (1954). El jutjat de primera instància ja havia estat al mateix lloc abans de la guerra, quan era Ajuntament. N'ocupava l'entresòl, en condicions molts precàries. La situació era tan deficitària que a l'expedient de reconstrucció d'una Tortosa molt destruïda per la guerra es demanava, com a una de les obres prioritàries, la construcció d'un edifici per als jutjats. La petició fou atesa parcialment, ja que, el 1955, es destinà a jutjats de primera instància i instrucció la primera planta del nou edifici de Correus i a jutjats municipals, una part dels baixos del nou ajuntament, entrant pel carrer del darrere. Ara, els jutges i altres funcionaris, advocats, procuradors i tots els que serveixen la justícia s'amunteguen amb tones de papers en un edifici que, de ben segur, d'aquí a pocs anys s'haurà de desallotjar per incomplir les condicions d'habitabilitat. ■

Font: biblioteca.tortosa.cat